CENTERPARTIET

KOMMUNPLAN
OCH
BUDGET 2025

Tyresö kommun

Grunden i Centerpartiets politik är alla människors frihet och lika värde. Vi tror på människors förmåga att bestämma över sina liv och skapa sin egen framtid. Det är så vi tillsammans får hela landet att växa. Med hjärta, beslutsamhet och sunt förnuft ser vi positivt på framtiden. Vi vet att nytänkande, omställning och utveckling är vägen mot en hållbar framtid i hela landet. Vi förenas av våra jordnära liberala värderingar, och genom vår företagsamhet driver vi igenom politik som gör människors liv bättre.

CENTERPARTIETS
KOMMUNPLAN OCH BUDGET 2025

INNEHÅLL

1. Centerpartiets vision - Ett Tyresö för alla 2
2. Centerpartiets prioriteringar 3
3. Centerpartiets prioriteringar - förklaringar 4-5
4. Nuläge 2025 6
5. Vad styr kommunens arbete? 8
6. Målområden och politiska uppdrag 9
7. Målområde 1 10-11
8. Målområde 2 12
9. Målområde 3 13
10. Målområde 4 14
11. Målområde 5 14
12. Centerpartiets budget 2025 15
13. Centerpartiets ramjusteringar 16
14. Beslutspunkter 17-18
15. Yrkanden per nämnd 19-20

CENTERPARTIETS VISION
ETT TYRESÖ FÖR ALLA

Vi i Centerpartiet vill att Tyresö ska vara en fantastisk plats att bo på under hela livet. Med tiden, när behov uppstår eller förändras ska kommunen finnas där och erbjuda det som efterfrågas. Från det att vi föds till det att vi lever våra sista år. Tyresö ska kännas som hemma för alla – oavsett ålder eller behov.

Alla medborgare i kommunen ska ges tillgång till barnavårdscentral, vårdcentral och öppen förskola i närområdet. Kommunen ska erbjuda vägledning och utbildning för föräldrar för att ge dem rätt förutsättningar att utföra sin plikt som vårdnadshavare. Socialtjänsten ska vara ett bra stöd när orken och kraften inte räcker till både för barn och vuxen.

Skola och förskola ska hålla hög kvalitet, med små grupper och behöriga lärare. Alla barn ska få chansen att klara skolan på sina villkor. Med kompetenta och nöjda pedagoger, lärare och rektorer som känner sina elever skapas en tillvaro som ser varje elev och deras behov.

Kulturskolan är en fantastisk tillgång i kommunen. Möjligheten för barn och ungdomar att få utöva olika kulturaktiviteter till ett överkomligt pris är oersättlig och ska underhållas och utvecklas. Vi i Centerpartiet vill satsa på kulturskolan för att ge så många barn och undomar tillgång till kultur som möjligt.

Kommunen ska möjliggöra och underlätta för företag att verka i Tyresö. Vi i Centerpartiet ser fördelen med en god samverkan mellan gymnasieskolan och vuxenutbildningen och lokala företag för att bl.a. skapa feriejobb eller praktik. Det är oerhört viktigt att tidigt ge unga en chans att komma in på arbetsmarknaden.

Som pensionär ska du kunna njuta av en trygg och meningsfull tillvaro. Kommunen ska kunna erbjuda dig god service och omsorg. Du ska kunna välja att bo kvar i Tyresö så länge du vill, det ska finnas möjligheten att antingen bo kvar i det egna hemmet med stöd eller på omsorgsboende.

Slutligen, vi i Centerpartiet vill värna Tyresös vackra natur och rädda den biologiska mångfalden. Vi ska vara stolta över våra naturreservat och skogar, tillgången till havet och landsbygd. Tyresö har många kulturhistoriska värden som vittnar om det Tyresö som var. Det är nu upp till oss alla att bevara våra minnen och på ett hållbart sätt vara med och skapa nya.

Centerpartiet
TYRESÖ

CENTERPARTIETS PRIORITERINGAR

BUDGET OCH KOMMUNPLAN 2025

Vi i Centerpartiet i Tyresö vill under 2025 satsa extra på dessa områden:

Skydda Tyresös unika fornlämningar och vårt rika kulturarv.

Underlätta för barn och ungdomar att delta i kultur- och idrottsverksamheter.

Erbjuda tidigt stöd till barn med riskbeteenden och till de som har varit placerade enligt LVU och SoL.

Bibehålla en hög kvalitet inom äldreomsorgen.

Ökat stöd till barnens språkutveckling i förskola och skola.

Effektivisering inom samhällsbyggnad

Centerpartiet TYRESÖ

Skydda Tyresös unika fornlämningar och vårt rika kulturarv

I Tyresö skyddas både miljö- och kulturvärden.
Området runt Alby gård och Uddby gård är idag mycket välbesökt på grund av ett stort utbud av aktiviteter. Här finns bad, elljusspår, utegym, discgolfbana med mera. I området finns även spår av gamla boplatser och ett gravfält med 10 gravhögar och 55 runda stensättningar från yngre järnåldern. För att kunna kombinera dessa miljö- och kulturvärden bör en antikvarisk förundersökning genomföras. När det finns ett grundligt underlag bör möjligheten att införa ett kulturreservat i detta område undersökas.

Underlätta för barn och ungdomar att delta i kultur- och idrottsverksamheter

En aktiv fritid ökar barns chanser till ett friskt och framgångsrikt liv. Det finns många möjligheter att uppmuntra till en aktiv fritid för våra barn. Kulturverksamhet och aktivt deltagande i idrottsföreningar måste vara tillgängligt för alla. Alla barn mellan 6 och 16 år ska få en fritidscheck som kan användas till valfri fritidsaktivitet. Utbudet av aktiviteter på fritidsgårdarna bör dessutom ses över så att de kan attrahera många till exempel genom att erbjuda träningstillfällen för E-sport och gaming. Kulturskolan bör erbjuda verksamheter till barn med en funktionsvariation.

Erbjuda stöd till barn med riskbeteenden och till de som har varit placerade enligt LVU och SoL.

Alla barn har rätt till en ljus framtid utan missbruk och kriminalitet. En trygg start i livet är inte bara en rättighet utan även ett skydd mot missbruk, kriminalitet och annat socialt nedbrytande beteende senare under uppväxten. Det ska vara korta vägar till att få stöd i föräldraskapet. De barn som återvänder från en placering bör få ett individuellt stöd under en längre tid i form av en särskilt kvalificerad kontaktperson (SKKP) för att motverka ett återfall i destruktiva beteenden.
I vårt Tyresö ges alla goda förutsättningar att bygga en framtid, även de som har ett tillfälligt eller långvarigt behov av stöd och hjälp.

Centerpartiet
TYRESÖ

Bibehålla en hög kvalitet inom äldreomsorgen

En god omsorg om äldre och funktionshindrade. Alla har rätt till en god livskvalitet. När det finns behov av omsorgsboende bör det kunna erbjudas i närområdet. En allt större andel av Tyresös invånare uppnår idag en hög ålder och har behov av omsorg från samhället. Det krävs nya arbetssätt så snart som möjligt för att möta ökade behov. Det måste avsättas resurser för detta utvecklingsarbete.

Ökat stöd till barnens språkutveckling i förskola och skola.

Vi behöver en skola där varje elev får förutsättningar att lyckas. Den pedagogiska verksamheten i såväl förskolan som skolan är viktig. Att föräldrar och elever ska få välja förskola och skola ser vi som en självklarhet. När barnets behov får avgöra finns det utrymme för både pedagogisk omsorg och förskolor. Uppfyllda kriterier för en god kvalitet ska vara avgörande, inte om skolan är fristående och kommunal. En hög kvalitet med enbart behöriga förskolelärare och lärare bör belönas ekonomiskt. I förskolan bör stödet till språkutvecklingen vara central. Barn med behov av extra stöd i sin språkutveckling eller i det svenska språket bör erbjudas extra insatser, som t.ex. modersmålsundervisning redan i förskolan. För barn som har ett annat språk än svenska som förstaspråk, är det en förutsättning att det behärskar det språket väl för att lära sig det svenska språket.

Effektivisering inom samhällsbyggnad

Vi går mot utmanande tider då befolkningen spås minska, färre barn föds och inte alls lika många flyttar till våra fina kommun. Detta sätter stor press på finansieringen av skolan och omsorgen som bedrivs i kommunal regi. Vi kan därför inte som kommun starta projekt som sällan håller budget. Vi vill på sikt se en omorganisering inom samhällsbyggnad för att effektivisera arbetet mot en mer ansvarsfull hantering av våra skattepengar. I år väljer vi i Centerpartiet att dämpa demografins effekter på skola, äldreomsorg och socialförvaltningen istället för att som styret lägga extra anslag till ospecificerade driftskostnader.

NULÄGE 2025
EN KORT OMVÄRLDSANALYS

Texten på denna sida är direkt hämtad från Tyresö kommuns Omvärldsanalys 2025. I det dokumentet presenteras prognoser gällande Tyresö som är värda att ta hänsyn till när en budget och kommunplan utformas. Läs hela dokumentet på www.tyreso.se.

Demografiska utvecklingen utmanar

Den demografiska utvecklingen visar att kommuner och regioner har flera tuffa år framöver. Antalet invånare över 80 år ökar med nästan 50 procent de närmsta tio åren, vilket kommer att öka behoven av välfärdstjänster som sjukvård och äldreomsorg.

Det kommer att behövas många nya medarbetare de kommande tio åren. Antalet medarbetare behöver främst öka inom äldreomsorgen då gruppen äldre förutspås öka mest och de äldre lever ett friskt och aktivt liv högt upp i åldrarna och kommer ställa andra krav på offentliga tjänster. Dessutom bidrar flera av de äldre med arbetskraft vilket kan skapa nya krav och behov från åldersgruppen som medarbetare. Bland de allra äldsta är ensamhet en stor utmaning.

Samtidigt som gruppen äldre ökar beräknar SCB att antalet barn och unga minskar de kommande åren. Det är framförallt barn och unga upp till 15 år som förutspås att minska i antal. Under första halvåret 2023 är antalet födda barn det lägsta på 20 år och i 193 av landets kommuner har barnafödandet minskat, vilket kommer minska behoven av förskola och skola.

Invånare med alltmer ojämlika livsvillkor

Människors livsvillkor har under lång tid generellt blivit allt bättre. Samtidigt har skillnaderna i exempelvis inkomster, förmögenhet och hälsa ökat.

Samhället har dessutom, i många avseenden, blivit mer oförlåtande mot de som har svårt att hänga med när allt fler av samhällets tjänster digitaliseras och kunskapskraven höjs.

Kriminalitet och våld har eskalerat i vissa områden och de som drabbas är oftast de som inte har möjlighet att flytta.

Människor med sämre livsvillkor finns ofta bland sjukskrivna och arbetslösa, äldre med ohälsa eller låga pensioner (ofta kvinnor), ensamstående låginkomsttagare med barn (ofta kvinnor) samt utrikes födda med många barn eller kort vistelsetid i Sverige.

Omfattande resurser krävs för att hantera klimatförändringen

Samhället måste ta allt större hänsyn till en rad nya eller ökande risker som följer av ett klimat i förändring, exempelvis höjda havsnivåer, förändrade flöden i vattendrag samt ändrade nederbördsmönster och ökad risk för skyfall.

Längre perioder av värmebölja och torka ökar även risken för vattenbrist, missväxt och skogsbränder. Anpassningen till ett klimat i förändring och förlusten av biologisk mångfald kommer att ställa allt högre krav på kommuner och regioner.

Som samhällsutvecklare, myndighet och verksamhetsutövare har kommuner och regioner ett stort ansvar för att ställa om till hållbara och cirkulära arbetssätt, likväl som de kan vara en viktig vägvisare och bidra med stöd för att underlätta omställningen hos medborgare och näringsliv

Tyresö kommun har åtagit sig att bli en klimatneutral kommun i linje med Parisavtalet. Både de territoriella utsläppen och de konsumtionsbaserade utsläppen av växthusgaser som genereras av kommunkoncernen, företag och invånare i Tyresö måste på sikt bli netto noll. Tyresö har goda förutsättningar då det inte finns tunga industrier, vilka har stor påverkan på hur stora utsläppen av växthusgaser blir i kommunerna. I Tyresö kommun har antal ton utsläppta koldioxidekvivalenter per invånare minskat med 26,8 procent sedan 2016.

Digitalisering, digital säkerhet och delaktighet – AI förändrar arbetslivet

Vi lever i en digital tid och i takt med den digitala utvecklingen förändras medborgarnas behov, beteenden och förväntningar. För att vara relevant som kommun måste verksamheten möta dessa genom att aktivt ta tillvara på de nya förutsättningarna som teknologin kan erbjuda. Rätt hanterad kan digitaliseringen bidra till att skapa en effektivare och mer innovativ välfärd.

Medan detta skapar möjligheter för ökad effektivitet och produktivitet, väcks också frågor om arbetslöshet och människans framtida roll i arbetslivet. Det är dags att reflektera över hur kommuner vill forma och förhålla sig till denna tekniska revolution.

Samtidigt som vi blir digitala ökar behovet av skydd av information och risken för digitala angrepp.

VAD STYR KOMMUNENS ARBETE?

Förutom alla lagar som reglerar hur en kommun styrs, finns det andra faktorer som påverkar hur kommunen utformar sitt arbete. Här nedan presenterar vi tre av dem; Agenda 2030, Klimatmålen samt Mål och politiska uppdrag som formulerats av politiken.

Agenda 2030

Detta är 17 globala mål och 169 delmål för hållbar utveckling som formulerats av FN. Genom att arbeta mot dessa mål fångas samtliga tre delar som tillsammans utgör hållbar utveckling; den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Tyresö kommun formar sina mål och sin verksamhet för att uppfylla Agenda 2030 (scb.se).

1. Ingen fattigdom
2. Ingen hunger
3. God hälsa och välbefinnande
4. God utbildning för alla
5. Jämställdhet
6. Rent vatten och sanitet för alla
7. Hållbar energi för alla
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
10. Minskad ojämlikhet
11. Hållbara städer och samhällen
12. Hållbar konsumtion och produktion
13. Bekämpa klimatförändringarna
14. Hav och marina resurser
15. Ekosystem och biologisk mångfald
16. Fredliga och inkluderande samhällen
17. Genomförande och globalt partnerskap

Klimatmål

Tyresö kommun arbetar mot att bli en klimatneutral kommun fram till 2030. Detta beräknas utifrån de utsläpp av växthusgaser som genereras av aktiviteter i Tyresö som geografiskt område. Det är en gemensam ansträngning som måste göras av medarbetare, medborgare och företag i kommunen. Nuvarande styret menar att de arbetar in klimatmålet i allt arbete de gör, medan man tidigare hade en klimatplan som tydligt formulerade hur kommunen ska arbeta för att nå uppsatta mål.

Mål och politiska uppdrag

Den politiska styrningen i budgeten görs via de mål och tillhörande politiska uppdrag som läggs.

MÅLOMRÅDEN
OCH POLITISKA UPPDRAG FÖR 2025

Målområden och politiska uppdrag i Tyresö kommun

När samhället utvecklas uppstår ofta nya behov och förväntningar på den kommunala servicen. För att undvika skattehöjningar krävs utvecklingsarbete och nya lösningar. Kommunens verksamhet är uppdelad på olika förvaltningar som är specialister inom sina områden. Det betyder att utvecklingsarbetet kan göras på flera plan, både inom varje specialistområde och i samverkan med andra verksamhetsområden. Det förväntade resultatet styrs med hjälp av specifika mål som är relaterade till trygghet och leverans av välfärdstjänster, att bygga ett långsiktigt hållbart samhälle, ordning och reda i ekonomin, verksamheters kvalitet och arbetsgivaransvar och medarbetare.

Målområde 1: Tyresö är tryggt och levererar bra välfärdstjänster nu och i framtiden

Alla Tyresöbor ska känna sig trygga i kommunen och i sitt bostadsområde. Trygghet skapar vi alla tillsammans i bred samverkan mellan olika aktörer. Kommunen har en avgörande roll genom att leverera en genomtänkt samhällsplanering och kommunala välfärdstjänster. Att tidigt uppmärksamma och erbjuda stöd till barn och familjer som far illa ger på sikt ett tryggare samhälle.

Politiskt uppdrag: En meningsfull fritid för alla barn och ungdomar mellan 6 och 16 år kan möjliggöras med hjälp av att kommunen subventionerar avgifter till fritidsaktiviteter.

Det finns ett uppenbart samband mellan en trygg bostadsmiljö och att barn och ungdomar får tillgång till en meningsfull fritidsaktivitet. I för många fall saknar barn och ungdomar möjligheter att välja bra aktiviteter på sin fritid av ekonomiska skäl. En fritidscheck ska ses som en del i det förebyggande arbetet för ökad delaktighet och större trygghet.

Politiskt uppdrag: Kommunens erbjudande om att delta i föräldrautbildningar ska både bli fler och mer tillgängliga även för de som inte pratar svenska.

Föräldrar möter ofta utmaningar och kan behöva både hjälp och stöd. Kommunen har under många år erbjudit olika typer av föräldrautbildningar. Tyvärr har det varit svårt att möta den stora efterfrågan. Att ge stöd till föräldrar i ett tidigt skede och när föräldrarna själva ber om hjälp kan bidra till att det inte kommer att krävas mer omfattande insatser i ett senare skede.

Politiskt uppdrag: Det språkfrämjande arbetet i förskola och lågstadiet ska stärkas

En dålig språkutveckling eller dåliga kunskaper i det svenska språket ökar risken för att hamna i utanförskap och otrygghet. Språket är avgörande för att barn ska klara grundskolan och få möjlighet att gå vidare till en gymnasieutbildning. Barn som har ett annat språk än svenska som förstaspråk behöver också stöd i det språket. En förutsättning för att lära sig ett andra språk är att man kan sitt förstaspråk ordentligt, därför är det också viktigt att erbjuda modersmålsundervisning så tidigt som möjligt.

Fortsättning. **Målområde 1: Tyresö är tryggt och levererar bra välfärdstjänster nu och i framtiden**

Politiskt uppdrag: Barn som placerats utanför hemmet av kommunen ska ges extra stöd när placeringen avslutas.

När ett barn far illa och hamnar i missbruk eller kriminalitet blir det ibland nödvändigt att ge stöd genom en placering utanför hemmet. Under placeringen får barnet stöd och behandling med syfte att rusta hen för ett självständigt liv. När placeringen avslutas finns det en risk för återgång till ett destruktivt beteende. För att undvika detta ska alla barn efter avslutad placering ges ett individuellt stöd under en längre tid i form av en särskilt kvalificerad kontaktperson (SKKP).

- En plan ska tas fram för hur alla barn och ungdomar mellan 6 och 16 år ska få ta del av ett stöd i form av fritidscheckar.
- Tillgängligheten till föräldrautbildningar ska öka, även för icke svensktalande.
- Språkscreening i förskolan och på lågstadiet
- Barn som varit placerade av kommunen enligt LVU eller SoL ska efter avslutad insats erbjudas stöd i form av en särskilt kvalificerad kontaktperson (SKKP)

Indikatorer:

- Samlad bedömning av SCB:s medborgarundersökning (exklusive trygghet) och egna servicemätningar.
- Trygghet i Tyresö kommun (Brottsförebyggande kartläggning med kvalitativa och kvantitativa indikatorer, samt omvärldsfaktorer).
- Nämnders/förvaltningars/kontors/stabers/bolagets måluppfyllelse.

Genom att jobba mot det här målet bidrar vi särskilt till mål 1, 3, 4, 5, 10, 11 och 16 i Agenda 2030.

Målområde 2: Tyresö ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle

Tyresö ska vara en levande kommun som värnar om natur och skärgård. En bygd att trivas, växa upp och bli gammal i. I Tyresö kommun finns det många värdefulla tillgångar och en stor potential för fortsatt utveckling. Kunskap om bygdens historia och en medvetenhet om befintliga kulturvärden är avgörande för att kunna bedriva såväl ett effektivt klimat- och miljöarbete som en hållbar samhällsutveckling. Ett långsiktigt hållbart samhälle kräver även goda förutsättningar för ett aktivt näringsliv. Kommunen ska ta tillvara och uppmuntra näringslivets engagemang i den lokala samhällsutvecklingen.

Politiskt uppdrag: För en ökad kunskap om bygdens historia och kulturvärden krävs en antikvarisk förundersökning av området runt Uddby gård.

Tyresös rika kulturhistoria förtjänar ett större utrymme i vårt samhälle. En större synlighet ger inte bara ökad kunskap och ett mervärde för alla som bor i Tyresö utan även ökade möjligheter att locka fler besökare. Målet på lång sikt skall vara att införa ett kulturreservat i detta område.

- Klimatkrav i upphandling ska införas.
- Kommunens kulturvärden ska kartläggas och synliggöras
- Klimat- och miljökrav ska prioriteras i den fortsatt samhällsplaneringen på Brevikshalvön.
- Uppnå ett nettonollutsläpp från kommunorganisationen

Indikatorer:

- Synliga kulturvärden
- Uppnå ett nettonollutsläpp av territoriella växthusgaser från Tyresö 2030.
- Kommunkoncernens fordon och transporter är fossilfria 2025.
- Förbättrad vattenkvalitet i sjöar, hav och vattendrag.
- Återställda våtmarker och bevarad skyddsvärd natur.
- Företagsklimat, NKI.
- Nämnders/förvaltningars/kontors/stabers/koncerns måluppfyllelse.
- Hållbarhetsredovisning i förhållande till målen inom Agenda 2030.

Genom att jobba mot det här målet bidrar vi särskilt till mål 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 och 16 i Agenda 2030

Målområde 3: Ordning och reda i ekonomin

Tyresö kommuns inköp, investeringar och resursanvändning är kostnadseffektiva och balanserade

Indikator:

- Samlat resultat för kommunens förvaltningar och kontor är i enlighet med tilldelade resurser

Finansiellt mål: Kommunens ekonomi är hållbar över tid

Tyresö kommuns finansiella mål syftar till att säkerställa en hållbar och långsiktig finansiell utveckling. Målen är formulerade utefter den finansiella ställning som Tyresö kommun behöver för att kunna möta den demografiska utvecklingen med kommunal service.

Politiskt uppdrag: Alla verksamheter inom kommunkoncernen ska fortlöpande följa det ekonomiska utfallet.

Så snart avvikelser från budget noteras i det prognostiserade utfallet skall åtgärder vidtas. Vid förändrade förhållanden är det respektive verksamhet som har ansvaret för att verksamheten anpassas till de nya ekonomiska förutsättningarna. Arbetsprocessen i samband med stora byggprojekt såsom skolor, sportanläggningar och omsorgsboenden ska ses över. Vid upphandlingar ska inte ytterligare kostnader i form av incitament ingå i kontrakten.

- Kommunens investeringsprocess ska vara effektiv.
- Nollvision mot välfärdsbrottslighet ska införas.
- Kontrakt som sluts i samband med upphandlingar ska inte innehålla några incitament för ytterligare ekonomisk ersättning såsom % av totalkostnaden.

Indikatorer:

Resultatmål: Under en mandatperiod ska det genom snittliga resultatet efter balanskravsjusteringar vara 2,5 procent av skatter och generella statsbidrag.
Soliditetsmål: Kommunens soliditet ska uppgå till minst 20 procent.
Finansieringsmål: Kortsiktigt ska inte låneskulden i förhållande till skatter och generella statsbidrag överskrida 50 procent.
Investeringsmål: Kommunens avskrivningar i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag ska högst uppgå till 7 procent.

Målområde 4: Tyresö kommunkoncern driver en verksamhet med god kvalitet

All verksamhet inom Tyresö kommun ska hålla en kvalitet som uppfattas som god av alla. Ett nära samarbete och samverkan med många parter möjliggör att brister och behov uppmärksammas och åtgärdas skyndsamt. Vård, skola och omsorg kan erbjudas av såväl kommunala som privata bolag. Kvalitén hos insatser och verksamheter ska övervakas regelbundet och systematiskt. Utveckling medför ofta nya tekniska lösningar. När detta sker är det centralt att säkerställa tillgängligheten för alla invånare i Tyresö.

Indikatorer:
- Delaktighetsindex i Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK).
- Tyresö kommuns resultat i KKiK.
- Nämnders/förvaltningars/kontors/stabers/bolagets/ koncerns måluppfyllelse.

Genom att jobba mot det här målet bidrar vi särskilt till mål 5, 10 och 16 i Agenda 2030

5 Mål: Tyresö kommunkoncern är en attraktiv arbetsgivare med motiverade och delaktiga medarbetare

I Tyresö ges alla medarbetarna ett stort förtroende med ett eget ansvar att påverka och ständigt förbättra arbetssätten för att tillsammans nå de gemensamma målen. Tyresö kommunkoncern ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder återkommande kompetensutveckling och goda anställnings- och arbetsvillkor. En upplevelse av en god arbetsmiljö och en rimlig arbetsbelastning har positiva effekter på medarbetares hälsa och bidrar till en låg personalomsättning. Arbetet med att behålla medarbetare och att attrahera ny har en hög prioritet.

Indikatorer
- Kommunkoncernens sjukfrånvaro (rullande 12).
- Frisktalen.
- Resultat i medarbetarundersökningen.
- Nämnders/förvaltningars/kontors/stabers/koncerns måluppfyllelse.

Genom att jobba mot det här målet bidrar vi särskilt till mål 3, 5, 8, 10 och 16 i Agenda 2030.

CENTERPARTIETS BUDGET FÖR 2025

RAMANSLAG PER VERKSAMHETSOMRÅDE

Kommunens drift delas in i 12 olika verksamhetsområden, förkortat VO. Varje verksamhetsområde får varje år ett ramanslag som ska användas för att genomföra den verksamhet som är beslutad om genom politiska prioriteringar och uppdrag. När budgeten ska beräknas inför kommande år finns det två mer eller mindre automatiserade justeringar som görs, demografin och indexeringen. Sedan görs ramjusteringar som är politiskt beslutade för att delvis finansiera satsningar eller för att täcka kostnader som inte de automatiska justeringarna lyckats ta hänsyn till. Nedan i tabellen presenteras Centerpartiet i Tyresös förslag till budget 2025. För jämförelse presenteras även styrets ramjusteringar som uppgår till samma totalsumma som Centerpartiets, men som visar på våra olika prioriteringsområden. På nästa sida förklaras sedan våra ramjusteringar.

Verksamhetsområden (VO), *budget i tusen kr.*	Budget 2024	Demografi	Indexering	Centerpartiets ramjusteringar	Budget 2025	Styrets ramjusteringar
Förskola	372 164	-27 574	10 097	5 000	359 687	5 000
Grundskola	888 659	-24 567	25 318	15 000	904 410	15 000
Individ- och familjeomsorg	308 853	-7 560	8 828	6 000	316 121	
LSS	319 960	0	9 375		329 335	
Äldreomsorg	448 798	24 304	13 862	-6 000	480 964	-10 000
Gymnasieskola	277 136	1 513	8 164		286 813	
Vuxenutbildning	30 954	-647	888		31 195	
Bibliotek, kultur och fritid	131 874	-488	3 850	5 010	140 246	
Samhällsbyggnad	197 689	0	5 792	34 000	237 481	49 010
Bygglovsverksamhet	9 794	0	287		10 081	
Gemensam verksamhet	262 157	0	7 681	2 000	271 838	2 000
Politisk verksamhet	33 462	0	980		34 442	
Totalt	3 281 500	-35 019	95 122	61 010	3 402 613	61 010

Tabellen visar Centerpartiets förslag till budget för 2025 med ett tillägg längst till höger som visar styrets ramjusteringar.

Demografi och indexering

Demografipengen bygger på en prognos om hur många personer som beräknas bo i Tyresö under 2025 och som tillhör de olika verksamhetsområdenas målgrupper. I samband med budgetarbetet görs alltså antaganden och därför tas också ett beslut när budgeten antas att anslagen till förskola, fritidshem, grundskola och gymnasieskola ska justeras vid bokslut baserat på den faktiska volymen.
Som tidigare nämnts har antalet barn som föds minskat kraftigt och därför drabbas verksamhetsområdena Förskola och Grundskola hårt, genom ett avdrag på runt 25 miljoner vardera. Att den äldre delen av befolkningen ökar är tydligt. VO Äldreomsorg borde få ett ökat anslag på runt 24 miljoner kronor enligt demografijusteringen.

Indexeringen handlar om att skapa förutsättningar för verksamheterna att klara av de påverkningar som kan komma av inflation och löneökningar. I år är den beräknad till 2,9%.

Centerpartiet TYRESÖ

Centerpartiets ramjusteringar

6 miljoner till Individ- och familjeomsorg
VO Individ och familjeomsorg har haft en ansträngt läge under sommaren till följd av många omhändertaganden och placeringar enligt LOV och SoL, och allt tyder på att det kommer att fortsätta vara ansträngt in i nästa år. Vi vill se att förvaltningen står förberedda för eventuella behov av nya insatser men också inför när alla placeringar avslutas och barnen kommer hem och tycker därför att en förstärkning av ramanslaget till VO Individ och familjeomsorg är berättigat.

Äldreomsorgen
Antalet äldre i befolkningen ökar, statistik visar dock på att dagens äldre är friskare allt längre upp i åldrarna och behoven inom äldreomsorgen därför har förändrats. Förvaltningen har flaggat för att det faktiska behovet inte helt överensstämmer med den demografiska prognosen i dagsläget och att det inte finns ett behov i samma storlek som det demografiska tillägget visar på. Därför har vi kunnat flytta en del av äldreomsorgens anslag.

Vi ser det dock nödvändigt att behålla en del av det ökade anslaget inom äldreomsorgen. Som följd av att vi är friskare längre upp i åldrarna, lever vi längre. Med högre ålder ökar risken att i större utsträckning drabbas bl.a. av demenssjukdom och därmed ökar behoven av omsorg igen. Av den anledningen valde vi att flytta enbart 6 miljoner kronor från äldreomsorgen till skillnad från styret som flyttade 10 miljoner kronor.

Dämpa demografieffekternas påverkan på skolan
VO Förskola och VO Grundskola drabbas hårt av demografiförändringarna och därför tillför vi 5 miljoner till Förskola och 15 miljoner till Grundskola. Detta hoppas vi kan hjälpa något för att dämpa vissa av de effekter som demografiavdraget kan orsaka.

Samhällsbyggnad 34 miljoner kronor
Samhällsbyggnadskontoret har flaggat för ökade kostnader och vi lägger 34 miljoner extra i anslag till VO Samhällsbyggnad för att täcka upp för bl.a. ökade avskrivningar och investeringsrelaterad drift.

Fritidscheck till alla barn 6-16 år - 5 miljoner
Vi i Centerpartiet vill ge fler barn tillgång till kultur och idrott och förstärker därför VO Bibliotek, kultur och fritid med 5 miljoner samtidigt som vi lägger ett uppdrag att se över ett system för att införa Fritidscheckar för barn 6-16 år i Tyresö.

2 miljoner till hyra av gymnasiets kök
Under VO Gemensam verksamhet ligger hyran för gymnasiets kök, som kommer att användas av flera verksamheter från olika verksamhetsområden, bl.a hemtjänsten.

BESLUTSPUNKTER

BUDGET OCH KOMMUNPLAN 2025

1. Utdebiteringen för 2025 fastställs till 19,50 kronor per skattekrona.
2. Målområden och mål för perioden 2025-2028 fastställs enligt Centerpartiets förslag.
3. Politiska uppdrag enligt Centerpartiets förslag fastställs.
4. Budgeterade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2025 fastställs:

Verksamhetsområde (VO)	**Anslag**
Förskola	359 687 kr
Grundskola	904 410 kr
Individ- och familjeomsorg	316 121 kr
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	329 335 kr
Äldreomsorg	480 964 kr
Gymnasieskola	286 813 kr
Vuxenutbildning	31 195 kr
Bibliotek, kultur och fritid	140 246 kr
Samhällsbyggnad	237 481 kr
Bygglovsverksamhet	10 081 kr
Gemensam verksamhet	271 838 kr
Politisk verksamhet	34 442 kr
TOTALT	3 402 613 kr

5. De i kommunplanen föreslagna planer för ramanslag 2025- 2028 fastställs enligt Centerpartiets förslag.
6. Anslagen till förskola, fritidshem, grundskola och gymnasieskola baseras på beräknad volym, och avräkning mot faktisk volym sker vid bokslut.
7. Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning för budgetåret 2025-2028 omräknas enligt Centerpartiets förslag.

Centerpartiet
TYRESÖ

8. Internräntan för 2025 fastställs till 2,25 procent.
9. Lån får tas upp inom en ram på 2 200 miljoner kronor.
10. Ramen för koncernens rörelsekrediter fastställs till 150 miljoner kronor.
11. Kommunen tecknar sammantaget borgen såsom för egen skuld för Tyresö Bostäder AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 300 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader.
12. Borgensavgiften för Tyresö Bostäder AB fastställs till 0,4 procent av vid var tidpunkt utnyttjad del, för övriga borgensåtaganden fastställs borgensavgiften i varje enskilt fall.
13. I övrigt godkänns Centerpartiets förslag till kommunplan för 2025-2028 med budget för 2025.

YRKANDEN

BUDGET OCH KOMMUNPLAN 2025

Barn- och utbildningsnämnden:

- att starta en satsning för att göra pedagogisk omsorg en permanent del av Tyresö kommuns barnomsorg.
- att barn med behov av extra stöd i sin språkutveckling eller i det svenska språket bör erbjudas extra insatser.
- att en kartläggning genomförs om hur många barn som går vidare till nästa årskurs utan att uppfylla studiemålen för den avslutade årskursen.
- att individuella behov som gör det svårt för ett barn att nå läroplanens mål ska uppmärksammas och omedelbart följas av en åtgärdsplan.
- att erbjuda möjligheten till distansundervisning som en sista utväg till elever med hög skolfrånvaro.
- att undersöka möjligheten att erbjuda distansundervisning som en sista utväg till elever med hög skolfrånvaro i samarbete med flera andra kommuner.

Äldre- och omsorgsnämnden:

- att ett fortsatt arbete för att öka möjligheterna till kvarboende i hemmet för äldre ska göras. Vi ser redan att hälso- och funktionsförmågan hos äldre har förbättra och man kan förvänta sig ett mindre framtida tryck på särskilt boende av det skälet.
- att införa objektiva regler som grund för hyror inom LSS utan att den genomsnittliga hyran höjs.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden:

- att fortsätta erbjuda god kvalitet på vuxenutbildningen och att se över förutsättningar för att utöka utbudet.
- att fortsätta arbetet med att utveckla gymnasiet för att kunna erbjuda eleverna möjligheter till utbildning.
- att samverka med lokala företag i utformningen av vuxenutbildningar för att kunna möta efterfrågan på arbetsmarknaden bra.

Kultur- och fritidsnämnden:

- att Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att göra en antikvarisk förundersökning av området runt Uddby gård med målet att införa ett kulturreservat.
- att ett förslag tas fram till system gällande fritidscheck till alla barn mellan 6 och 16 år.
- att utbudet av aktiviteter på fritidsgårdarna ska ses över så att de kan attrahera fler ungdomar.
- att fortsätta och utveckla det goda arbetet med att erbjuda kulturskolans kurser ute på kommunens skolor.

Arbetsmarknads- och socialnämnden:

- att det kommunala föräldrastödet ska vara lättillgängligt.
- att det inrättas fyra öppna förskolor i olika delar av Tyresö, inklusive Granängsringen/Farmarstigen före 2028.
- att inom den ekonomiska ramen öronmärka 1 miljon till Föreningsbidrag.

Samhällsbyggnadskontoret: inklusive **bygglovsverksamheten**

- att skapa ett systematisk arbetssätt som genererar en mer effektiv användning av resurser inom samhällsbyggnad
- att Tyresö kommun ser över användningen av incitament i upphandlingen och ser på alternativa styrmedel.
- att aktivt arbeta med att minska kommunens klimatavtryck.

Gemensam verksamhet: inklusive **politisk verksamhet**

- att de personer som av olika anledningar inte kan kommunicera via digitala lösningar ges enkel tillgång till kommunens utbud av tjänster genom fortsatt god kontakt med kommunens Servicecenter.
- att en förtroendevald som har årsarvodering kan uppnå 100% ersättning som mest, även inkluderat tjänsten som politisk sekreterare.